

I - Gousperoù ar raned - Les Vêpres des grenouilles (I)

Yves GUENEGOU, Sint-Ijo (Saint-Igeaux) 04.11.1977

Une étude exhaustive et bilingue de 39 versions (celle-ci porte le n° 24) des **Gousperoù ar raned** a été faite par Jean-Jacques Boidron: "**Gousperoù ar raned ha gourspered Ar rannoù**", "**Les Vêpres des grenouilles ou Les Séries des druides**" (skridoù Dastum, 1993); une version fort différente figure au début du **Barzh Breiz** de La Villemarqué sous le titre **Ar rannoù, les Séries ou le druide et l'enfant**.

Les Vêpres des grenouilles est un chant à décompter sous forme de 12 questions et de 12 réponses. Celui qui veut savoir pose une question pour chaque série. A partir du 2e couplet, celui qui sait enchaîne avec le 1er couplet. Au 3e couplet il enchaîne avec le 2e puis le 1er et ainsi de suite jusqu'au 12e couplet.

Daou-zek ki cha - se, 'Tont deus an a - sam - ble,
Lá - re o mestr de - he: Se - tu ur c'had a - ze.
11 He c'ha-set hag he di - ga - set, 'Barzh ma sac'h e vo la - két.
Da sout, da choc'h, Ur c'haor hag ur boc'h,
Ur wiz hag un - nek por - c'hell, 'Tont deus ar c'hoad oc' - hell,
10 Ma c'hel - le tout da bor - c'hell, da bor - c'hell,
Dek den ar - met, 'Tont di - meus a Nao - ned
9 O c'hle - ve - jou tor - ret, O ro - che - dou gwa - det,
Nao den bem - de' 'Ve' ga - nin - me 'tor - no, Tri e - la - kat, tri e - le - met,
8 Tri e frail - ho war' leur, E - ki - chen ti an ô - trou Meur,
Eizh karr ne - ve', 'Tont deus ar c'hoad ne - ve'.
Kar - get a ed ne - ve', E dañ - jer eus o bu - he'.
7 6
5 Seizh de', seizh loar, C'hwec'h breur, c'hwec'h c'hoar,
Pemp buoc'h du moal, 'Tont deus ar c'hoad teñ - val,

4
Pe'r varc'h di-meus al lec'h 'Tis-put deus ar saout tier,
3
Tri m'ér-di, ha tri m'ér-di, Daou bezh ar-c'hant da ve li,
1
An de'-ioù da mont Pa-ri, War e zaou benn e c'hoari

Air de la question

Jo-big bihan, fi-lo-re, Jo-big, pe-tra 'fot dit-te?
-Ur ga-na-ouenn di-ga-nit-te! -Pe-tra ga-nin me dit-te?
O! rann di-meus ar c'hentañ rann, Pe-ni 'ouie-z-te bre-mañ?

Jobig bihan, filore,
Jobig, petra 'fôt dit-te?
- Ur ganaouenn diganit-te!
- Petra 'ganin me dit-te?
O! rann dimeus ar c'hentañ rann,
Pe'ni 'ouiez te bremañ?

Petit Joseph, (mon) filleul,
Petit Joseph, que veux-tu?
- Une chanson de ta part!
- Et que te chanterai-je?
Oh! partie de la première partie,
Laquelle sais-tu maintenant?

1. An de'ioù da mont Pari,
War e zaou benn e c'hoari.

1. Les jours pour *mont Pari**,
Sur ses deux bouts (1) à jouer.

Jobig bihan, filore, ...

Petit Joseph, (mon) filleul, ...

2. Daou bezh arc'hant da veli,
An .....

2. Deux pièces d'argent à voir,
Les .....

3. Tri m'êr-di, ha tri m'êr-di,
Daou .....

3. Trois *m'êr-di* et trois *m'êr-di*,
Deux .....

4. Pe'r varc'h dimeus al lec'h
'Tisput deus ar saout tier,
Tri .....

4. Quatre chevaux de l'endroit (?)
Disputant leurs vaches (?),
Trois .....

5. Pemp buoc'h du moal,
'Tont deus ar c'hoad teñval,
Pe'r .....

5. Cinq vaches noires et chauves (?),
Venant du bois sombre,
Quatre .....

6. C'hwec'h breur, c'hwec'h c'hoar,
Pemp .....

6. Six frères, six sœurs,
Cinq .....

7. Seizh de', seizh loar,
C'hwec'h .....

7. Sept jours, sept lunes,
Six .....

C A R N E T S D E R O U T E S

8. Eizh karr neve',
 'Tont deus ar c'hoad neve',
 Karget a ed neve',
 E dañjer eus o buhe'.
 Seizh .....

9. Nao den bemde',
 'Ve' ganin-me 'torno,
 Tri e lakat, tri e lemet,
 Tri e frailho war 'l leur,
 E-kichen ti an ôtroù Meur,
 Eizh .....

10. Dek den armet
 'Tont dimeus a Naoned,
 O c'hlevejoù torret,
 O rochedoù gwadet,
 Nao .....

11. Da sout, da choc'h,
 Ur c'haor hag ur boc'h,
 Ur wiz hag unnek porc'hell
 'Tont deus ar c'hoad oc'hell,
 Ma c'helle tout da borc'hell, da borc'hell,
 Dek .....

12. Daouzek ki chase,
 'Tont deus an asamble,
 'Lâre o mestr dehe:
 "Setu ur c'had aze.
 He c'haset hag he digaset,
 'Barzh ma sac'h e vo lakêt!"

Da sout, da choc'h...

8. Huit charrettes neuves
 Venant du bois neuf,
 Chargées de blé nouveau,
 Au péril de leur vie.
 Sept .....

9. Neuf hommes chaque jour,
 Sont avec moi à battre,
 Trois qui mettent, trois qui enlèvent,
 Trois qui battent au fléau sur l'aire,
 Près de la maison du grand seigneur,
 Huit .....

10. Dix hommes armés
 Venant de Nantes,
 Leurs épées brisées,
 Leurs chemises ensanglantées,
 Neuf .....

11. Tes vaches, ton cochon,
 Une chèvre et un bouc,
 Une truie et onze pourceaux
 Venant du bois d'*oc'hell*,
 Si tous tes pourceaux, tes pourceaux pouvaient (?),
 Dix .....

12. Douze chiens de chasse,
 Venant de l'assemblée,
 Leur maître leur disait:
 "Voici un lièvre,
 Apportez-le et rapportez-le,
 Dans mon sac il sera mis!"

Tes vaches, ton cochon...

* Ont été mis en italiques les mots bretons que nous n'avons pas réussi à comprendre.

(1) On peut comprendre aussi : sur ses deux genoux (e *benn daoulin*).